

مقدمه :

در بخش نخست این مقاله به بررسی ویژگیهای دوران نوجوانی و نیز واکنشهای پدران، مادران و مربیان در برابر رفتارهای نوجوان پرداختیم .

اینک پرسش و پاسخی را که در ارتباط با مسائل نوجوانان با یک روان شناس صورت گرفته است از نظر کرامی تان می گذرانیم .

راضیه نورمحمدی

به نتهایی هیچ کدام، زیرا :

آسان گرفتن نوجوان را لوس و خود خواه می کند .
 روش اقتدار طلبانه یعنی اطاعت کامل، او را سرکش یا منزوی و توسری خور بار می آورد .
 درروش محرک و پاسخ و شرطی کردن تربیت، همیشه نا عامل محرک هست پاسخ داده می شود و با قطع محرک پاسخ هم قطع می شود .
 درروش پاداش و تنبیه، اگر پاداش بیشتر و تنبیه حداقل باشد خیلی بهتر است . می توان با نوجوان مهربان، جدی و با احترام برخورد کرد، سختگیری به موقع هم لازم است .

۶ - چگونه می توان کنترل رفتار را

آموزش داد؟

از طریق دوری از وسوسه، نفس، مثلا " آدم شکمو در مقابل یک خوراکی خوشمزه مقاومت کند و یا شخص سیکاری در مقابل یک پاکت سیگار یا تعارف دوست سیکاری خود مقاومت نشان دهد .
 به طور کلی باید عامل تحریک را دور نگه داشت، پشتکار و ثبات داشت، برنامه های مشکل را به برنامه های مرحله ای و کام به کام تقسیم کرد و هر بار قسمتی از آن را اجرا کرد و برای انجام هر قسمت اجر و پاداش مناسبی تعیین نمود .

۷ - چگونه نوع دوستی و رعایت حقوق

دیگران را به کودک و نوجوان آموزش دهیم؟

افراد مورد احترام و علاقه خود را در حال انجام آن کار ببینند و این امکان مشاهده را والدین باید فراهم کنند . این روش همان طرح الگو و اسوه قرار دادن است و نیز در برابر انجام نوع دوستی و رعایت حقوق دیگران سنایس و نحسن شوند .

۸ - اگر به موردی برخورد کنیم که با همه؟

رحمات و به کار بردن روشهای کوناگون سنجیده مطلوبی عایدمان نشود، چه کنیم؟

۱ - آیا باید به نوجوان آزادی داد که به

هرگونه عملی دست بزند تا نتیجه خوب یا بد آن را ببیند؟

خیر، زیرا رسیدن به هر نتیجه ای ممکن است خطرناک و غیر قابل جبران باشد . به تعبیر خودمان هرامتحان مجانی نیست اگر چه این فکر و ایده ممکن است خیلی فریبنده به نظر بیاید .

۲ - چگونه نوجوان احساس شادی، امنیت و محبت کند، در حالی که بزرگسالان مقرراتی را به او تحمیل می کنند؟

اگر اعمال مقررات فقط از راه تنبیه باشد بله، اما پاداش در برابر رفتار مطلوب و پاداش ندادن به رفتار نامطلوب، احساس امنیت را برای نوجوان بیشتر می کند .

۳ - اگر به نوجوان اجازه ندهیم که هر کار دلش می خواهد انجام دهد، آیا این ناکامیها سبب ناراحتی روانی او نمی شود؟

خیر، زیرا انجام و نتیجه هرکاری شادی آور نیست، نوجوان تربیت شده، شریف و خلاق خود به خود شاد خواهد شد .

۴ - اگر در مقابل خواسته های نوجوان

جواب قانع کننده ای نداشته باشیم آیا باید تسلیم شویم و به نمنیات او گردن نهیم؟

خیر، با گردن نهادن و تسلیم شدن، در حقیقت زحمت یافتن دلیل قانع کننده را از سر خود باز کرده ایم . ما می توانیم حداقل خواست او را بر سریم و با علت ساستکی او را برای رسیدن به هدفش سؤال کنیم .

۵ - از روشهای آسان گرانه، اقتدار

طلبانه، محرک و پاسخ، سوبوق و سببه، کدامیک توصیه می شود؟

۱۲ - اگر این مطلب درست باشد که شکل گیری اساسی شخصیت انسان تا سن ۶ سالگی صورت می گیرد، آیا در سنین بالا هیچ گونه وظیفه‌ای برای پدر و مادر و مربی وجود ندارد؟

البته درست است که بهترین مرحله یادگیری، سالهای اولیه زندگی انسان است، اما یادگیری در طول زندگی و در تمام مراحل عمر ادامه خواهد داشت.

۱۳ - آیا باید علت رفتار نامطلوب را بفهمیم و بعد برای آن اقدام کنیم یا آن را تغییر دهیم؟

خیر، اگر قادر به تغییر آن هستیم قبل از بررسی علت باید اقدام کنیم. البته آگاهی بر علت رفتار نامطلوب هم بسیار مهم است.

۱۴ - گاهی پدر و مادر یا مربی از کوره به در می روند و به حدی عصبانی می شوند که خشم خود را با خشونت و توهین و کنک بر سر کودک یا نوجوان خالی می کنند. آیا راهی برای کنترل افراد در این موارد وجود دارد؟

البته نوجوانان تا حدی انعطاف پذیر هستند و بعضی ضربات را تحمل می کنند. پدر و مادر یا مربی عصبانی می تواند در لحظه عصبانیت خود را از صحنه و مکان دعوا دور کند. به طور جدی به نوجوان تذکر دهد که عمل او را بسیار عصبی کرده و فعلاً "از آن عمل دست بردارد. به کار دیگری بپردازد، مثلاً "قدم بزند یا کاغذی را بشدت مجاله کند تا انرژی خشم خود را خالی کند. در فرصت مناسبتری به خطای نوجوان و بررسی آن بپردازد و تصمیم بگیرد. با خود خلوت کند و ببیند آیا دعوا با رئیس اداره یا برخورد نامطلوب با فروشنده مغازه یا قطع اضافه کار اداره سبب این خشم شده یا عمل

باید به بررسی بیشتری بپردازیم. مثلاً " آیا نوجوان آمادگی اجرای روش تربیتی ما را داشته است؟ آیا آموزشهای مقدماتی کافی داده شده؟ شتاب و سرعت اجرای روش زیاد نبوده است؟ آیا بدبینانه به نتیجه عمل نگاه نمی کنیم؟

۹ - آیا بهترین است نوجوان را به حال خود رها کنیم تا به طور طبیعی رشد و به دلخواه خود زندگی کند؟

اگر محیط مناسب تاء پید رفتارهای پسندیده باشد، بله. مثلاً "در جامعه‌ای که همه راستگو هستند و راستگویی ارزش است و تقویت می شود، بله، اما اگر محیط نامطلوب است و راستگویی ضدارزش و دروغگویی در آن تقویت می شود، پاسخ منفی است.

۱۵ - اگر در مورد روشهای تربیتی میان پدر و مادر اختلاف وجود دارد، مثلاً " پدر رفتار خشونت آمیز را تقویت می کند و مادر رفتار ملایمی دارد، چه باید کرد؟

در چنین شرایطی نوجوان دچار تعارض و اختلاف در رفتار می شود، یعنی باید پدر مناسب خود او رفتار می کند و با مادر رفتار دیگری دارد. به عبارت دیگر بافته هر کدام از والدین به توسط دیگری پنبه می شود و نتیجه تربیتی این امر بسیار خطرناک است، پس پدر و مادر باید حداقل بر سمسائل و مصالح نوجوان خود توافق کنند.

۱۱ - آیا روشهای رفتاری صحیح را فقط پدر و مادر و مربی و معلم باید به کار ببرند و دیگران به آن نیازی ندارند؟

کسانی که به نحوی با نوجوانان ارتباط دارند باید روشهای صحیح را بدانند و رعایت کنند و به همین دلیل است که هر صحبت و هر مطلبی را نباید پیش روی بچه‌ها مطرح کرد.

شدن پاداشهای معنوی نمی شود؟
 خیر، باید به نوجوان آموزش داد که برای
 یک عمل خوب باید زحمت کشید. نتیجه مطلوب
 این زحمت کم کم جای پاداش را می گیرد.
 مثلاً " لذت مطالعه یا لذت خلق یک اثر هنری
 خود پاداش است. برای حل این مشکل باید آموزش
 صحیح داد.

۱۷ - آیا همراه کردن یک پاداش برای هر
 عمل نوجوان او را لوس و خود خواه نمی کند؟
 بستگی به رفتار مریب دارد. باید براساس
 تلاش و استقامت نوجوان به او پاداش داد، نه
 انجام یک کار ناقص. نوجوان باید به مشکلات
 خود بیندیشد و راه حلی برای آنها پیدا کند.
 ۱۸ - آیا پرداخت پول یا پاداش در برابر
 کاری که نوجوان در خانه‌ای که در آن زندگی می -
 کند و باید درسخنیهای آن سهم باشد، انجام
 می دهد لازم است؟

نوجوان؟ با خود در جواب این سوالات صادق
 باشد. از طریق مشورت و راهنمایی خواستن از
 دیگران به حل مشکل به طور ریشه‌ای مبادرت
 کند.

۱۵ - پدر، مادر یا مربی می گویند: در
 مواردی کنترل بر رفتارم ندارم، تنبیه‌ها و
 سرزنشهایی می کنم که به شدت از آن ناراحت
 می شوم و دچار عذاب وجدان می گردم.
 چه کنم؟

این پرسش نشان می دهد که فرد به رفتار
 عادلانه علاقه منداست. پس نباید زود دست به
 عمل بزند. در چنین شرایطی باید از هرگونه
 محبت، خشونت و تشویق نابجاو به طور شتابزده
 خودداری کرد. اول باید فکر کرد و سپس تصمیم
 گرفت و دست به اقدام درست زد.

۱۶ - اگر پاداشهای نوجوان همیشه مادی
 باشد مثل خوراکی، لباس، تفریح، دادن آزادی و
 غیره آیا اعمال این نوع پاداشها سبب بی اعتبار

بردن این روشها تربیت انسانهایی سازنده، با اراده، مسئول و خلاق است و تصد ریاست نر آلمانیست. البته نحوه اجرا و چگونگی اعمال اصول تربیتی هم بسیار مهم است.

۲۰- آیا روشی که برای یک نوجوان مطلوب است می تواند برای دیگری نامطلوب و حتی خطرناک باشد؟

بله تفاوتهای فردی و تواناییهای یک نوجوان را نباید ندیده گرفت. دانش آموز ضعیف اگر مورد سرزنش و فشار بیشتری واقع شود سه شرطی که کم کاری علت ضعف نباشد ممکن است دست به ترک تحصیل یا فرار از مدرسه بزند. هر کس باید با خودش و گذشته اش مقایسه شود نه با خواهر و برادر و پسر عم و همسایه و ساکرا دل کلاس.

۲۱- آیا به کاربرد روشهای تربیتی با مهوروری نسبت به فرزندان مغایرتی دارد؟
اندا، "باید علاقه به فرزند را ادامه داد تا نوجوان احساس امنیت کند و بداند که بزرگسالان برای او ارزش قائلمند. محبت واقعی همین است که به او کمک کنیم تا رفتارهای نامطلوب را کنار بگذارد."

منابع:

- ۱- کفزار فلسفی در باره جوان، جلد اول و دوم، حجت الاسلام فلسفی
- ۲- عبیر دادن رفتارهای کودکان و نوجوانان، جان. پی. کرومبولتز و هلن. پی. کرومبولتز، ترجمه: دکتر یوسف کریمی
- ۳- مصاحبه و گفت و گو با حدیث از دبیران با سائده و حید ولی دانش آموز

باید مسؤ و لیبتهایی را که دوست دارد به او واگذار کرد تا انجام دهد و استفاده از هر امکانی را در خانواده مشروط به انجام وظیفه همگان کرد. حتما "نباید با دای مادی باشد مثلا" این که بگویم اگر همه کارهاشان را خوب و کامل انجام دهند به بارک می روم.

۱۹- آیا به کار بردن این روشهای تربیتی در حقیقت تحمیل و اجبار و سلب آزادی از نوجوانان نیست؟ و آیا این رفتارها با اصل آزادی مغایرت و مخالفتی ندارد؟
خیر، الاعمال بالنیات. هدف از به کار

